

HAYVAN DAVRANIMLARI VE REFAHI

13. HAFTA

Prof. Dr. Mehmet ERTUĞRUL

Yem ve Su

- Hayvanlara; besin maddeleri ihtiyaçlarını karşılayacak miktarlarda yem ve yeterli miktarda sağlıklı su düzenli olarak sağlanmalıdır.
- Araştırmalarda, yöntem gereği olarak farklı bir uygulama yapılacaksa etik kurulundan onay alınmalıdır.
- Yemlik ve suluklar; hayvanlar arasında gereksiz rekabete neden olmayacak, kolay ulaşılır ve kullanılır şekilde dizayn edilmiş ve yerleştirilmiş olmalıdır

Yem ve Su

- Torbalanmış yemler zemin ile temas etmeyecek şekilde depolanmalı.
- Tüm yem maddelerine; kimyasal ve/veya böcek bulaşması önlenmelidir.
- Yem karıştırıcı, yem dağıtma donanımı, yemlikler ve yemleme alanı düzenli olarak temizlenmeli, mikrobiyal -veya kirletici-kökenli hastalıklar önlenmelidir.
- Yem depolama alanlarında etkin zararlı kontrolü yapılmalıdır.

Yem ve Su

- Yemdeki bloklaşma, yabancı madde veya dışkı bulaşması gibi değişiklikler gözlemlenmeli, bu tip yemler güvenli olduğu tespit edilmeden hayvanlara verilmemelidir.
- Zehirli bileşikler hayvanların yanlışlıkla yemesini önlemek üzere yem ve hayvanlardan uzak bir yerde depolanmalıdır.

Sosyal Çevre

- Sosyal izolasyon çiftlik hayvanlarında strese neden olur.
- Normal ve doğal koşullarda sürü halinde yaşadıklarından çiftler veya gruplar halinde barındırılmalıdır.
- Bireysel olarak barındırılan hayvanların aynı türe mensup diğer hayvanlarla görsel, işitsel ve (veya) koku teması sağlamalarına olanak verilmelidir.
- Hayvanların insanlarla düzenli olarak teması yararlıdır

Sosyal Çevre

- Bazı durumlarda bir tür diğer bir türe yoldaş olarak kullanılabilir (örneğin keçi ve at).
- Bazı durumlarda hayvanın güvenliği bakımından grubundan ayrılması(cerrahi müdahale sonrası toparlanma dönemi, doğum gibi) gerekli olabilir, bu durumda hayvan mümkün olan en kısa sürede sosyal grubuna katılmalıdır.

Farklı Türleri Ayrı Barındırma

- Farklı türe mensup hayvanlar, rekabetin önlenmesi, hayvanlara uygun koşulların sağlanması ve bakıcılara çalışma kolaylığı sağlanabilmesi için ayrı barındırılmalıdır.
- Ekstansif hayvancılık işletmelerinde uyumlu türlerin (koyun-sığır veya koyun-keçi gibi) karışık barındırılması mümkündür.
- Bazı türler subklinik (belirtisiz) veya latent (gizli) enfeksiyon taşıyabilir ve bu enfeksiyonlar yakın barındırılan diğer türlere bulaşabilir. Hastalık veya ölüme neden olabilir

Menşeye (köken) ve Yaşa Göre Gruplandırma

- Farklı bölge ve işletmelerden gelen hayvanları; serolojik (Antikor tespiti) test, mikrobiyolojik kültür, dışkı flatasyonu (dışkıdaki parazit yumurtalarını tuzlu suda yüzdürme), aşılama, parazit mücadelesi, tedavi, kastrasyon gibi işlemler tamamlanıncaya kadar ayrı bir yerde karantinaya almak gerekir.
- Farklı yaşta hayvanlar ayrı yerde tutulmalıdır.
- Yaş veya cüseye göre gruplama, yaralanma olasılığını en aza indirir, yemleme kolaylığı sağlar.

Menşeye (köken) ve Yaşa Göre Gruplandırma

- Hepsi içeri-hepsi dışarı (doldur-boşalt) sistemi, hastalık riskini en aza indirmek amacıyla hayvanların yaş gruplarında barındırıldığı bir uygulamadır.
- Hastalık riskinin düşük, bakım-yönetim uygulamalarının iyi, sosyal etkileşimlerin kabul edilebilir düzeyde veya önemli (buzağılar ve anaları gibi) olduğu hallerde karışık barındırma uygulanabilir.

YETİŐTİRİCİLİKLE İLGİLİ UYGULAMALAR

Hayvan Bakıcıları

- Hayvan bakıcıları, normal ve olağanüstü (acil) durumlardaki sorumluluklarını bilmeli ve yerine getirmelidir.
- Acil durumlarda uygulanacak özel bir yetiőtirme prosedürü oluşturulmalıdır.
- Bakıcılar kalifiye olmalıdır.
- Bakıcılardan beklenen deneyim ve eğitimlerin nitelikleri belirlenmiő olmalıdır.

Gözleme

- Hayvanlar, eğitimli ve deneyimli bir bakıcı tarafından her gün gözlemlenmelidir.
- Hayvanların gözlemlenmesi sırasında aydınlatma yeterli olmalıdır.
- Doğum, ameliyat sonrası, hazım sandığında tutulma veya hastalık halinde gözleme daha sık, bakım yoğun olmalıdır.
- Ekstansif yetiştiricilikte, hastalık ve yaralanma ihtimali, acil müdahale gerekliliği, yeterli yem ve suyun varlığı gözlemlenir.